

skem. S politiko se je pričel ukvarjati že kot študent. Več let je bil odbornik Slovenske matice in tudi njen podpredsednik. Bil je med ustanovitelji Trboveljske premogokopne družbe, Kranjske stavbne družbe, upravnika in svetnik Kranjske eskomptne banke ter član konzorcija za gradnjo gorenjske železnice. Zavzemal se je za sloven-

ske narodnostne pravice in za zedinjeno Slovenijo. Z **A. Globočnikom** je določil barve slovenske zastave. Zavzemal se je za vpeljavo slovenščine v urade in šole, raziskoval slovenske narodnostne meje ter zahteval za Slovenijo del Istre z otoki ter del Štajerske, Koroške, Kranjske in Goriške.

Na osnovi teh študij je pripravil Zemljevid Slovenske dežele in pokrajin, katerega prvo izdajo so avstrijske oblasti zaplenile. Ta prvi zemljevid Slovenije je nato izšel še štirikrat, in sicer leta 1961, 1964 (dvakrat) in 1971. Ob drugi izdaji je kot priloga izšel tudi Imenik mest, tergov in krajev, zapodanih v Zemljevidu Slovenske dežele. Rusko geografsko društvo je leta 1866 imenovalo Kozlerja za svojega častnega člana. Tudi planinci smo z zemljevidom Petra Kozlerja dobili prvi slovenski zemljevid, ki nam je in še bo služil pri študiju krajev in zemljepisnih poimenovanj.

Ciril Velkovrh

Slovenija – pokrajina in ljudje

»Slovenija je nenavadna in prečudovita dežela,« je zapisal **Miha Kovač**, glavni urednik Mladinske knjige, ki je po večletnih pripravah in strokovnem sodelovanju z Geografskim inštitutom ZRC SAZU izdala obsežno knjigo Slovenija – pokrajina in ljudje. Na 736 straneh najdemo opise 53 pokrajin, 450 barvnih fotografij, prek 100 zemljevidov in prek 400 grafikonov.

Slovenija je povečini gorata dežela. Zato ni nenavadno, da je prvo obdelan prav alpski svet. Poleg statističnih podatkov vsakega območja so opisane kamnine, površje in vode, podnebje, prst in rastje, prebivalstvo in naselja ter gospodarstvo.

Knjiga je bogata s slikovnim materialom, ki ni le v prvem delu posvečen našim goram, ampak se te gore kažejo tudi na večini drugih fotografij bolj ravninskih predelov naše dežele. V knjigi lahko občudujemo fotografijo zasneženega Triglava, alpskega kozoroga, Zoisove zvončice in znamenite gorenjske kozolce. Romantično Bohinjsko jezero, turkizna barva reke Soče, cerkvna in planšarska arhitektura v Julijskih Alpah ter posebnost Triglavskega ledenika nas vabijo v gore. Za mnoge tujce smo Slovenci doma tam, kjer raste svetovno znani Blagajev volčin. Na Karavankah, skozi katere lahko pridemo v Avstrijo skozi dva cestna predora, cvetijo v maju bele narcise. V Kamniških in Savinjskih Alpah, ki je najbližje visokogorje našemu glavnemu mestu, je veliko še živih klasičnih visokogorskih planšarij. V vzhodnih Karavankah sta znameniti večstoletni solčavska tisa in najevska lipa, v najbolj vzhodnem delu alpskega sveta, Pohorju, ki je močno vodnato s številnimi slapovi in barji, pa raste tudi mesojeda rastlina, okroglisti rosika. Tudi drugi predeli Slovenije so vsaj hriboviti in gričevnati, prek njih pa vodijo številne markirane planinske poti.

Tudi sredozemski del z obalo in krasom ni nezanimiv za planince. Celo z Goriških brd se ob lepem vremenu vidijo na obzorju Julijske Alpe. Vipavska dolina z več sto metrov visoko skoraj navpično steno spominja na naše visokogorje. Na Kraškem robu in v bližini Ospa so številna in znana plezališča. Največja posebnost tega sveta pa so številne podzemne kraške jame, kot so Dimnice, Škocjanske jame in druge. Raziskovanje podzemnih kraških jam je nekoč sodilo v planinsko dejavnost, zaradi obsežnosti raziskav in posebnosti pa se je sčasoma povsem osamosvojilo.

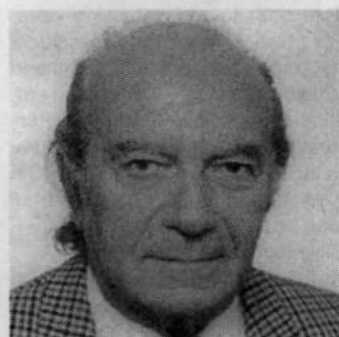
Podobne značilnosti veljajo za kraški dinarski svet s Cerkljanskim jezerom pod Slivnico, Ledeniško jamo v Trnovskem gozdu, endemičnim rastlinstvom na Snežniku in njegovi okolici, ponikalno Ljubljano in njenimi podzemnimi jamami, kot so Postojnska, Pivka, Planinska in druge jame, kjer živi svetovno znana človeška ribica. Na ljubljanskem Triglavu, 1107 metrov visokem Krimu, stoji najpomembnejša trigonometrična točka v Sloveniji, ki je pred slabimi 200 leti služila kot koordinatno izhodišče prve katastrske izmere večjega dela našega ozemlja.

Kolikor je panonski svet neprimeren za alpinizem in visokogorsko planinstvo, pa je nadvse priporočljiv za družinske izlete in pohodništvo ter kolesarjenje na krajših in »neskončno« dolgih turah. Izjemo predstavljajo le Boč, Macelj in Donačka gora z znamenitim pragozdom. Ta svet je poln termalnih vrelcev, srednjeveških gradov in nasadov vinske trte in sadja.

Ciril Velkovrh

društvene novice

Ivo Lukanc, 1926–1999

V zlati jeseni življenja nas je po krajši, a hudi boleznini zapustil **dr. Ivo Lukanc**, znan predvsem prvi povojni generaciji alpinistov, ki ji je odprl okno v gorski svet Evrope preko tedaj še precej zaprte državne meje.

Mladost je preživel v Pančevu, kjer 137

se je rodil leta 1926 očetu Slovincu in materi Madžarki. Po okupaciji in razkosanju tedanje Jugoslavije so družino izgnali. V Ljubljani, kjer je odtlej živel, je že kot gimnazijec deloval kot aktivist OF.

Leta 1950 je diplomiral na ekonomski fakulteti. Potem je nekaj časa deloval kot turistični vodnik in novinar (Polet, Tovariš). Predvsem pa je bilo pomembno delo pri Glavnem odboru Planinske zveze Slovenije, kjer je bil prvi načelnik inozemskega oddelka. Aktivno je obvladal tri svetovne jezike in stopil v stike s planinskimi organizacijami alpskih držav. Tako je prišlo do odhoda prvih naših alpinistov v sosednje dežele ter v švicarske in francoske Alpe, v začetku se na podlagi recipročnosti, kasneje pa so tja odhajale majhne slovenske odprave. Organiziral je udeležbo slovenskih gorskih reševalcev z lavinskimi psi v avstrijskih Alpah. Na 12. zasedanju UIAA (Mednarodne zveze planinskih organizacij) na Bledu januarja 1951 je bil nepogrešljivi sodelavec pri organizaciji PZS, saj je na tem zasedanju sodelovalo že kar 18 držav. Bil je pobudnik za postavitve Kugyjevega spomenika v Trenti. Napisal je številne članke v domačih in tujih alpinističnih revijah. Prevedel je tudi slovito Heckmeirjevo knjigo »Trije zadnji problemi Alp«.

Tudi sam je rad zahajal v gore. Spremljal sem ga na Grossglockner, preplezala sva vzhodno steno Watzmanna nad Königseejem, skupaj s pokojnim **Marjanom Perkrom** pa smo kot prvi slovenski turni smučarji obiskali okolico Treh Cin (Tre Cime di Lavaredo). Srečali smo se na Marmoladi.

Bil je tudi navdušen smučar.

Kot diplomirani ekonomist je služboval v uglednih slovenskih podjetjih, do upokojitve pa pri SCT.

Po upokojitvi se je posvetil svojemu »konjičku« – zgodovini. Leta 1995 je doktoriral iz numizmatike na Visoki šoli za socialne vede v Parizu. Do konca pa je ostal ljubitelj narave, zlasti gora.

Ostal nam bo v nepozabnem spominu.

Rado Kočevar

Cilka Hodnik 1906–1999

Na pokopališču v bohinjski Srednji vasi so letošnjega 19. januarja planinski prijatelji in znanci ter sovaščani pospremili na zadnji poti **Cilko Hodnik**, dolgoletno oskrbnico planinskih postojank predvsem v Triglavskem pogorju. Ni ji bilo usojeno, da bi dočakala 93. leto starosti, ki bi ga praznovala 9. februarja.

Rojena v bohinjski Srednji vasi leta 1906 je morala že v zgodnji mladosti poskrbeti za zaslužek in ker je bilo v dolini dela malo, se je odpravila v gore. Kot šestnajstletno dekle je najprej delala v Triglavskem

domu na Kredarici, ko so skalaši na Rjavi skali na Voglu postavili svoj Skalaški dom, je njegova prva oskrbnica postala Cilka. V njem je bila do začetka vojne, kmalu po koncu vojne, leta 1947, pa je odšla za oskrbnico v Staničev dom pod Triglavom, kjer je ostala dve leti. Leto dni pozneje je prišla za oskrbnico v Kočo pri Triglavskih jezerih, kjer je bila kar šestnajst let, do leta 1966, ko je odšla v pokoj.

Bila je poročena z **Janezom Hodnikom**, bratom znanega slikarja **Valentina Hodnika**. Tudi njen mož je vseskozi delal v planinskih

Cilka Hodnik pred Skalaškim domom na Voglu

kočah, tudi kot nosač in kot desna roka svoje žene pri oskrbovanju koč. Med drugim je ta mož nadelal zgornji del poti čez Komarčo. Ko se je 4. oktobra 1966 iz doline vračal k Sedmerim jezerom, je v Komarči zdrsnil, padel in se ubil, v njegov spomin in v opomin pa so planinci pri vstopu v Komarčo postavili spominsko tablo.

Nosači, ki so oskrbovali »njeno« koč, so radi hodili k Triglavskim jezerom; tisti, ki so jo poznali, se jo spominjajo kot odlične kuharice in dobre oskrbnice, kar je takrat pomenilo, da je znala v koči vedno ohraniti red, da je bila sicer stroga oskrbnica, vendar je bila med planinci prav zaradi tega priljubljena. Tista leta, ko je bila pri Triglavskih jezerih oskrbnica Cilka Hodnik, je bila koč več let zapored odprta tudi več zimskih tednov, od sredine marca do 3. maja, ko so tja prihajali

Cilka Hodnik (z belim predpasnikom) in kolegica Ančka, ki se je pozneje poročila v Globasnico, pod Domom na Kredarici in njeno kapelico.